

Kájov

Kraj: Jihočeský

Správní obvod: Český Krumlov

Nadmořská výška: 540 m n. m.

Počet obyvatel: 1 884

Adresa URL: www.kajov.eu/

Okres: Český Krumlov

GPS souřadnice: 48.810818N, 14.258594E

První pís. zmínka: 1263 (761 let)

PSČ: 382 21

Historie obce Kájov

O původu názvu poutního místa Kájova se vyprávějí jen legendy, spolehlivý písemný pramen se nezachoval. Název se tak např. odvozuje od slovesa „kátí se“, kdy Kájov značí místo, na kterém se usadil poustevník (v původně dřevěném kostelíku) a kál se o samotě ze svých hříchů. Legendě nahrává, že Kájov byl opravdu osamělým poutním místem. Nejstarší historický záznam o Kájově se dochoval z roku 1263 v zakládací listině kláštera ve Zlaté Koruně, podle něj král Přemysl Otakar I. daroval tomuto nově založenému cisterciáckému klášteru poplužní dvůr Kájov s Křenovem, Kladným a Záhorkovem. Img Areál kájovského kostela s kostelíkem Zesnutí Panny Marie, farou a hospicem tvoří zcela ojediněle zachovalý celek. Nejstarší stavbou komplexu je původní raně gotický kostelík Zesnutí Panny Marie z druhé poloviny 13. století, hlavní budovou pak je poutní kostel Nanebevzetí Panny Marie, který je ukázkou vrcholné jihočeské pozdní gotiky. Byl založen ve 14. století, ale současnou podobu získal při pozdně gotické přestavbě v roce 1471 až 1488 zásluhou vzdělaného a cílevědomého faráře Pilse. Kostel je dvoulodní, vyzdoben byl síťovou hvězdicovou klenbou, což byl častý způsob stavební úpravy, který byl uplatněn při mnoha přestavbách kostelů na Českokrumlovsku v druhé polovině 15. století. Kájov mezi nimi vyniká - je slohově čistý a má vysokou kvalitu provedení. Img V souvislosti s touto přestavbou byl kostel nově vybaven. Hlavní oltář byl podle legendy postaven v místě pramene s léčivou vodou a jeho součástí se stala milostná socha Madony, která byla a je až do současnosti uctívána jako zázračná Panna Marie Kájovská. Cisterciáci ze Zlaté Koruny kájovský mariánský kult podporovali. Farní kostel tak jejich přičiněním získával mnoho odpustků, které lákaly středověké poutníky. Ač ve dvacátých letech 15. století farnost vyplenila vojska podobojí, poutě přesto neustaly a Kájov zažil po obnově kostela dobu velkého rozkvětu, spojenou právě s působením faráře Michaela Pilse. Img Nejslavnější poutní období však nastalo v době baroka za faráře cisterciáka, Matěje Aleše Ungara externí odkaz , pozdějšího zlatokorunského opata. Kájov se stal místem velkolepých církevních slavností, na které přicházeli poutníci z širokého kraje. Příznivě nakloněni Kájovu byli krumlovští Eggenberkové a později i Schwarzenberkové, kteří kostelu udělovali mnoho finančních i věcných darů. Další dary pocházely od věřících ze všech společenských vrstev, kteří v Kájově hledali u Panny Marie Divotvůrkyňě pomoc v nejrůznějších životních situacích. V roce 1630 byl zřízen naproti kostelu přes cestu tzv. hospic pro poutníky, v němž později sídlil i hostinec a škola. Zvětšující se nároky na církevní správu si vynutily stavební úpravy fary, která byla postavena v roce 1661 místo původní farní budovy. Roku 1699 byla do fary vestavěna kaple sv. Jana Nepomuckého, která sloužila ke zpovídání poutníků. Img Kostela Nanebevzetí Panny Marie se barokní úpravy příliš nedotkly, ale přistavěla se nová sakristie, do kostela byly umístěny nové lavice, byla v něm zasklena okna a opravena věž, jež byla zničena v roce 1690

úderem blesku. Matěj Ungar dal věž nejen opravit, ale i zvýšit. V roce 1667 bylo jako výraz zbožnosti dvořana krumlovského dvora vztyčeno patnáct žulových sloupů s obrazy růžencových tajemství podél cesty z Českého Krumlova do Kájova. Sloupová zastavení začínala za krumlovskou zámeckou ohradou a končila v místě vyústění poutní cesty pod kájovským kostelem. Právě na tomto místě byla v letech 1686 – 1689 vybudována kaple se studnou, do které byl sveden pramen léčivé vody od hlavního oltáře. Na konci 17. století přicházelo na poutích do Kájova průměrně 20 tisíc lidí ročně, během první poloviny 18. století to bylo již 40 tisíc. V dobách největší slávy byly v Kájově konány pouti od jara do zimy. Vázaly se zejména k mariánským svátkům. Do Kájova chodila pravidelně procesí z obcí, měst v okolí, ale i z velké dálky. Tenkrát byly v říjnu 4 hlavní poutě, tzv. zlaté. Bohoslužby byly okázalé, řídil je opat ze Zlaté Koruny nebo prelát z Českého Krumlova, pomáhalo až dvacet kněží. Přítomen byl i kníze s družinou a kapelou. V roce 1769 byl spojen kostel s farou spojovací chodbou, která dovozovala snadný přístup z fary do sakristie, což bylo vhodné zvláště při velkých poutích. Gotický kostelík, jímž chodba procházela, byl rozdělen původně nepříliš šetrně jen dřevěnou přepážkou na dvě části. Z kostelíka vznikla kaple Smrti Panny Marie a kaple sv. Linharta. Později toto bylo odstraněno. V průběhu 18. století získal chrám nové vybavení včetně hlavního portálového oltáře s milostnou sochou Kájovské madony. Život poutního místa negativně ovlivnily reformy císaře Josefa II., v jejichž rámci byl v roce 1785 zrušen klášter Zlatá Koruna externí odkaz . Po jeho zrušení spadl Kájov pod Schwarzenberky a duchovní správy se ujali světské kněží. Kostel finančně poškodily základy poutí a dále rekvizice cenností i zvonů (1793, 1809, 1914) ve prospěch státu. To vše vedlo ke ztrátě mnoha bohoslužebných předmětů a darů (šperků, stříbrných šatů pro milostnou sochu apod.). Poutě byly zakázány, ale později se postupně obnovily, ale už nebyly tak okázalé a nebylo jich tolik. Ve třicátých letech 20. století získali Kájov němečtí kněží řádu oblátů, kteří se o poutní místo starali až do poválečného odsunu německého obyvatelstva. Roku 1935 obnovili studnu s léčivou vodou. Údajně se při těchto pracích zjistilo, že pramen skutečně vyvěrá pod oltářem, jak pravila legenda. Druhá světová válka ani poutnímu místu neprospěla a po odsunu místního německého obyvatelstva v roce 1946 začal úpadek, který se za dalšího vývoje v roce 1948 – 1989 ještě prohloubil. Přestože se kostel a přilehlé objekty využívaly k církevním účelům i nepřetržitě, dostaly se do stavu vyžadujícího značné opravy. Vysoká umělecká hodnota pozdně gotického kostela v Kájově vedla v roce 1995 k jeho zařazení mezi národní kulturní památky. Církevním správcem kájovská fara obsazena není a je spravována z Českého Krumlova. Na farní ale působí od 31. července 1996 milosrdné sestry řádu sv. Vincence z Pauly. Obzvláště jejich domovský klášter v Mnichově se zasloužil o to, že farní komplex ožil nejen architektonicky, ale i sociálně potřebnou prací čtyř řádových milosrdných sester. V roce 2005 bylo dále za jejich finanční pomoci zrestaurováno sousoší sv. Tadeáše, Josefa a Antonína Paduánského na silnici nad hřbitovem. Jeptišky věnovaly nemalé úsilí a finance, aby se trojice svatých Tadeáš, Josef a Antonín zbavila usazenin a mechanických poškození a znovu se stala významnou poutní zastávkou. Jen restaurátorské práce na sousoší přišly sestry na 198 tisíc korun. Obec Kájov uhradila úpravu v okolí sousoší. Historická tradice poutního místa Kájov vydržela přes staletí do současnosti. Každoročně v říjnu, druhou neděli následující po druhé říjnové sobotě, ožívá obec čilým poutovým i poutnickým ruchem.

